Tom-Henrik Sirviö

29.9.2025

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Kirjallinen asiantuntijalausunto VaV 30.9.2025 klo 12.00

# Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026, HE 99/2025 vp

- Sopeutuksella rahoitetaan kehysriihen veronkevennyksiä, vaikka nyt olisi ollut aika osallistaa yrityksiä ja suurituloisia sopeutukseen
- Valtion eläkerahaston varojen käyttäminen kyseenalaista
- Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeuden poisto peruttava
- Asuntorakentamisen korkotukien leikkaaminen pahentaa suhdannevaihteluita eikä pienennä julkista alijäämää

## Finanssipolitiikan linja keventymässä

Suurin osa hallituksen aiemmin päättämästä sopeutuksesta ajoittuu vuodelle 2025, jolloin finanssipolitiikka on selvästi kiristävää. Budjettiriihessä päätetyn miljardin euron sopeutuksesta 200 miljoonaa euroa ajoittuu ensi vuodelle ja loput vuodelle 2027. Ottaen huomioon aiemmat sopeutuspäätökset ja veronkevennysten ajoitus, on ensi vuoden finanssipolitiikan viritys neutraali. **Jos kasvu käynnistyy ensi vuonna, on neutraali finanssipolitiikka perusteltua. Tämän vuoden kiristävä finanssipolitiikka on sen sijaan virhe**. Se syventää ja pidentää matalasuhdannetta heikentäen talouskasvua pysyvästi.

## Sopeutus paikkaa aiempia veronkevennyksiä

Hallitus päätti budjettiriihessä miljardin euron lisäsopeutuksesta. Kevään kehysriihessä verotusta päätettiin keventää yli kaksi miljardia euroa ja silloin luvattiin, että vajaaksi jääneen miljardin kuittaavat niin sanotut dynaamiset vaikutukset. Muutamaa kuukautta myöhemmin **budjettiriihessä jouduttiin sopeutuksella rahoittamaan kevään kehysriihen veronkevennystä**.

STTK näkee, että **sopeutus toteutuisi oikeudenmukaisimmin perumalla yhteisöveron alentaminen ja suurituloisten marginaaliverojen keventäminen**.

Tom-Henrik Sirviö 29.9.2025

Sopeutus kohtelee rajusti kaikkia muita tuloluokkia. **Yrityksiä ja suurituloisia tulisi osallistaa kasvavien puolustusmenojen rahoittamiseen**.

## Sopeutus kohdentuu epäoikeudenmukaisesti

Yksityisten Kela-korvausten alentaminen ja suurituloisten eläkeläisten veronkevennyksen pienentäminen ovat oikeansuuntaisia toimia. Ne kuitenkin peruuttavat vain hieman hallituksen aiemmista julkista taloutta heikentävistä päätöksistä. Yksityisten Kela-korvausten laajennukset ja valinnanvapauskokeilu yli 65-vuotiaille säilyvät.

Yritystukien karsiminen 141 miljoonalla eurolla sen sijaan on hyvä alku tukien kokonaisvaltaisemman perkaamisen tiellä. Tutkimukseen ja kehitykseen kohdistuva 95 miljoonan euron leikkaus on haitallinen talouskasvulle.

STTK pitää erittäin huolestuttavana, että Valtion eläkerahastosta otetaan sata miljoonaa euroa vuosittain. Eläkevarojen hyödyntäminen jo toistamiseen valtiontalouden tilkkeeksi ei ole hyväksyttävää. Aiemmin hallitus on päättänyt kertaluontoisesti tulouttaa Valtion eläkerahastosta miljardi euroa. **Valtion eläkerahaston varojen käyttäminen todennäköisesti heikentää julkista taloutta**, sillä se välttää velkaantumista ainoastaan näennäisesti lyhyellä aikavälillä myymällä hyvin tuottavaa varallisuutta.

Hallitus sopeuttaa lisäksi korottamalla haittaveroja (tupakka, alkoholi ja jäte). Lisäksi leikataan sote-alan erikoistumiskoulutuksesta, kotouttamisesta ja kehitysyhteistyöstä. Leikkaukset eivät ole perusteltuja. Hallituksen tulisi **perua työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeuden poisto**, mikä kiristää järjestäytyneiden palkansaajien ja elinkeinoelämän verotusta sekä alentaa järjestäytymisen kannusteita. **Tutkimuksen perusteella työnantajien ja palkansaajien järjestäytymisen vähentymisellä voi olla negatiivisia vaikutuksia myös tuottavuuteen.**

**Suurituloisten verotus kevenee merkittävästi**.

Verotus pysyy ennallaan tai kevenee lievästi pieni- ja keskituloisilla järjestäytymättömillä palkansaajilla. Sen sijaan ammattiliittojen jäsenmaksun verovähennysoikeuden poistamisen vuoksi **pieni- ja keskituloisten järjestäytyneiden palkansaajien verotus pysyy entisellään tai kiristyy hieman**.

## Työllisyystoimet jäivät vähäpätöisiksi

Työttömyysasteen trendi on kohonnut Suomessa jo kymmeneen prosenttiin elokuussa. Erityisesti nuoret ja maahanmuuttajat kärsivät työttömyyden noususta. Hallituksen toimet työttömyyden alentamiseksi ovat vähäisiä.

Tom-Henrik Sirviö 29.9.2025

Hallitus ottaa nuorten työllistämiseksi käyttöön 30 miljoonan euron **työllistämissetelin**, joka on käytännössä uusi yritystuki. Lisäksi **työttömien opiskelumahdollisuuksia helpotetaan** niin, että yli 25-vuotiailla on mahdollisuus opiskella avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä. Nämä ovat **riittämättömiä toimia hälyttävässä työttömyystilanteessa**.

**STTK on esittänyt useita keinoja puuttua nuorten pitkäaikaistyöttömyyteen** kuten nuorisotakuun laajentamista, valtionyhtiön hyödyntämistä ja kuntien kannustinten korjaamista. Näihin keinoihin olisi syytä nyt tarttua. Lisäksi työttömyysturvan suojaosien palautus parantaisi työllisyyttä.

## Asuntorakentamisen tukien leikkaaminen pahentaa suhdannevaihteluita

Asuntorakentamisen tukia alennetaan huomattavasti. ARA-valtuudet olivat 2,25 miljardia euroa vuonna 2024, mutta alenevat 1,75 miljardiin tänä vuonna ja ne putoavat 1,135 miljardiin vuonna 2026. Aiemmin hallitus oli päättänyt jo alentaa Valtion asuntorahaston sulautuksen yhteydessä ARA-valtuudet tasan miljardiin euroon vuoden 2026 alusta. Aiottua pienempää leikkausta kuvaillaan nyt rakennusalan tukemisena, mikä on harhaanjohtavaa, sillä valtuudet putoavat huomattavasti hallituksen aiempien päätösten seurauksena.

ARA-valtuuksia leikataan vuodesta 2027 alkaen vielä 365 miljoonalla eurolla lisää, jolloin valtuus jää 500 miljoonaan euroon. Tämän jälkeen valtuus olisi 635 miljoonaa euroa vuodessa eli yli miljardi euroa vähemmän kuin tänä vuonna.

**STTK kritisoi asuntorakentamisen korkotukien leikkaamista**. Se heikentää rakennusalaa heikossa suhdannetilanteessa. ARA-tuotanto on tasoittanut suhdannevaihteluita rakennusalalla. Jatkossa suhdannevaihtelut ovat entistä voimakkaampia.

Huomionarvoista on myös se, että **asuntorakentamisen korkotuista leikkaaminen ei pienennä käytännössä ollenkaan julkisen talouden alijäämää**. Kyse on ainoastaan lainan korkotuesta, jonka vaikutus julkisen talouden alijäämään on enimmillään noin prosentin lainakannasta. Toisin sanoen 365 miljoonan euron korkotuen leikkaaminen vahvistaa julkista taloutta parhaimmillaankin vain noin neljällä miljoonalla eurolla vuodessa. Ongelmana on joitakin vuosia sitten muuttunut tilastointikäytäntö, jonka mukaan asuntorakentamisen korkotuetut lainat lasketaan mukaan julkiseen velkaan.

Lisätietoja Tom-Henrik Sirviö
Ekonomisti
tom-henrik.sirvio@sttk.fi
040 684 2251